

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložila studentka: Zuzana Šrámková

Název práce: Mediální obraz ukrajinské krize ve zpravodajství vybraných deníků České a Slovenské republiky

Vedoucí: PhDr. Petr Šafařík (IMS FSV UK)

1. OBSAH A CÍL PRÁCE:

Bakalářská práce analyzuje mediální reprezentaci tématu ukrajinské krize, jak ji v období 23. 11. 2013-21. 2. 2014 přinášelo zpravodajství dvou českých a dvou slovenských deníků. Autorka se snažila zjistit zejména to, zda slovenské deníky o dění na Ukrajině projevovaly větší zájem než české a zda zpravodajství sledovaných čtyř deníků neslo rysy politického paralelismu. Zuzana Šrámková se zaměřila rovněž na analýzu hodnotového zabarvení článků a na četnost uváděných zdrojů.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ:

Předložené pojednání obsahuje všechny povinné náležitosti předepsané pro daný typ kvalifikačních prací. Text je dobře strukturován, některá kvantifikační zjištění jsou zdařile prezentována formou grafů a tabulek.

Ohledně mediální teorie se studentka správně zaměřila na koncept objektivitu a měření informační kvality, obojí následně i v podobě analytických nástrojů. Jedná se o poměrně složitou látku. Diplomantka se do ní snažila proniknout s chvalitebným nasazením, místy ji ale příliš zjednodušila, a to především v pasáži s tvrzením, že objektivita znamená pro každého něco jiného (s. 4). To zní jako truismus. Přitom ani žádný ze tří autorů, na které v dané pasáži autorka odkazuje (Lutz Hagen, Denis McQuail, Tomáš Trampota), k takovému zploštění nedává důvod. Všichni jmenovaní (třetí z nich hodně čerpá mj. i ze dvou předešlých) se snaží - ve studentkou uváděných pracech - koncept objektivitu představit také jako *analytický nástroj* a rozkládají pojem zejména na následující (měřitelná) kritéria: fakticita, nestrannost, přesnost, relevance, vyváženost, transparentnost, úplnost. Soudím, že v oné problematické pasáži na s. 4 diplomantka příliš zobecnila a nadsadila to, co Dennis McQuil problematizoval ohledně *relevance*.

Studentka se sice sama záhy pokusila přiblížit měřitelnost objektivitu, i zde se ale dopustila příliš razantního tvrzení: „nejúčinnější je analýza výskytu hodnotově zabarvené terminologie a různorodosti použitých zdrojů“ (s. 4). Jednak onen superlativ „nejúčinnější“ není namístě, jednak je poněkud matoucí výraz „terminologie“ - příznaková (a pro analýzy zajímavá) bývají i slova či výpovědi, která terminologií (odborným názvoslovím) nejsou. Fenomén bulvarizace, s nímž diplomantka rovněž pracuje, se jí příliš nepodařilo obecně představit coby analytický nástroj (s. 5-6), nicméně v jednotlivých rozborech je patrné, že jím míní zejména projevy dramatizace, senzacechtivosti a sklonu preferovat tzv. lidsky jímavé příběhy (human interest stories). A to je adekvátní a pro konkrétní argumentaci bakalářské práce přínosné.

Pozoruhodné je, že Zuzana Šrámková nakonec nepředkládá tolik kvantitativní obsahové analýzy, jak by se mohlo zdát z její vlastní charakteristiky uplatněných metod (s. 7). Nabízí hlavně redukovanou formu analýzy diskurzivní. Ta je místy provedena nepřesvědčivě: studentka někde spíše jen glosuje a občas uvádí i zkratkovité soudy. Často se jí ovšem daří podpořit svá hodnocení přesvědčivými argumenty. Sympatické je, že se nevyhýbá kritickým soudům.

O to více zaráží, že Z. Šrámková svá pronikavá i dobře zdůvodněná zjištění známek bulvarizace u deníku Mladá fronta Dnes v závěru relativizuje také citací publicisty Karla Hvižďaly o tom, že je bulvár „přirozenou součástí každé mediální krajiny svobodného světa“ (s. 42). Jednak je citované tvrzení triviální, jednak není u daného podtématu náležité, protože v něm přece jde o *bulvarizaci* coby velmi problematické proměny médií dříve nebulvárních. Zkreslení vzniklo asi tím, že autorka podle všeho pokládá publicistu Karla Hvižďalu za mediálního odborníka. Při konzultacích jsem ji na tento zkrat opakovaně upozorňoval. Jak vidno, neúspěšně. U daného podtématu mi tedy nezbyvá než přát jí, aby byla ve svém dalším studijním a profesním životě schopna ještě lépe rozlišovat novinářské psaní od odborného přístupu. Ten druhý uvedený je možno čerpat i z česky psaných prací, kupříkladu od významného mediologa Jaromíra Volka.¹

Seznam odborných zdrojů v bakalářské práci Z. Šrámkové mohl být obsáhlejší; zejména ohledně hlubšího a pluralitního poznání příčin a souvislostí ukrajinské krize by bylo dobré pracovat i s časopiseckými studiemi.

V závěrečném seznamu „použité literatury“ (s. 44-46) měly být lépe odlišeny prameny a odborné zdroje. Diplomantka uvádí jako třetí oddíl „internetové zdroje“, jsou tam ale v drtivé většině opět jen novinářské texty. Věřím, že je autorka nepokládá za odbornou literaturu.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Bakalářská práce je stylisticky a jazykově na velmi dobré úrovni, v textu je jen málo pravopisných a písařských chyb (vyskytují se např. na s. 3, 4 či 6). Obvyklá zkratka názvu deníku Mladá fronta Dnes je MfD, nikoliv MFD.

Zbytečnou chybou je to, že studentka neuvádí u internetových odkazů datum náhledu.

Standardní je neponechávat linky v grafice hypertextového odkazu.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Diplomantka se rozhodla zpracovat velmi náročné téma. Problematika ukrajinské krize je velice složitá, pojednání se navíc týkalo její aktuální části. S mediální teorií a metodologií se Zuzana Šrámková místy vyrovnávala s obtížemi, zároveň ale prokázala velmi dobré analytické schopnosti. *Celkově dospěla k nadprůměrnému výkonu.*

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

K obhajobě navrhuji, aby se diplomantka pokusila důkladněji charakterizovat metodu, kterou uplatnila v části II. „Analytická část“ na s. 14-32.

6. DOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

Bakalářskou práci Zuzany Šrámkové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení známkou *výborně* (1).

Datum: 9. 6. 2015

Podpis: Petr Šafařík

¹ A rovněž v anglickém jazyce, srov. např. Volek, J., Between Quality/Tabloid Press Strategies: Czech Journalism Twenty Years After the Collapse of the Centralized Non-market Media System. In Dobek-Ostrowska, B. - Glowacki M. (eds), Making Democracy in 20 Years: media and Politics in Central Europe. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2011, s. 249-273.